

SZIGETHY GÁBOR (1942) Budapest

SZIGETHY GÁBOR

Lapszemle XXVI.

Bulvárlap – nem csupán az ekképpen dicsért-szított újság, napilap, mindenféle színes hírforrás, de a fogalom is eltűnt évtizedekre a Moszkva parancsuralmi rendszerében szocializmust építő magyar társadalom szürkülő mindennapjaiból. A bulvárlap a kommunisták számára hazug hírforrás, burzsoá mocsok, reakciós szennylap – természetesen csak akkor, ha nem ők írják, szerkesztik, terjesztik.

Fél évszázada őrizgetem a Magyar Nap szakadt, hiányos, foszladozó példányát: *II. évf. 32. szám, 1948. február 8., vasárnap*. Nagymamám halála után, 1961 decemberében, hagyatékát rendezve találtam a sublódfiók alján, gondosan rendben tartott ruhadarabok alatt a múlt-hírnök bulvárlap fiókméretre hajtogatott maradékát.

Politikai napilap – olvasom a címlaldon, s alatta hatalmas betűkkel: *Megtalálták a halálerdő 18 áldozatát*. Izgalmas, idegborzoló hír, részletes beszámoló: Szatmárnémeti környékén hat nőt és tizenkét férfit gyilkoltak meg s ásták el holttestüket az erdőben Romániából Magyarországra szökött embercsempészek. Ezek szerint már akkor is jövedelmező „foglalkozás” volt emberek életével, halálával kereskedni.

Vérfagyasztó történet után polgár- és proletárnyugtató tájékoztatás: *Biztosították Nagy-Budapest tavaszi burgonyaellátását*. Kétezer vagon fogott januárban, ötezer vagon a raktárkészlet és a szállítás folyamatos, 1948 kora tavaszán az árusok változatlanul őszi árán kínálják a krumplit a főváros lakóinak. Képekkel körített boldogító hírek a lap címlaldán: felébredt téli álmából a Vurstli, gondos kezek festik a ringliszópil lovait, renoválják a hullámvasút kocsi-jait, és a piacon már kapható a tavaszhiárnök retek, gyöngye zöldhagyma, zsenge saláta.

Európa másik felén, *Nyugaton a helyzet... vészjóslóan gyorsan romlik*. Politikai válság Nyugat-Németországban: Észak-Rajna–Weszfália egyik kommunista minisztere hazaárulónak nevezte azokat a politikusokat, akik támogatták az angol–amerikai együttműködést, és ezzel hozzájárultak Németország felosztásához, ezért dr. Adenauer, a Keresztény Demokratikus Unió elnöke javasolta, hogy a tartományi kormány mondjon le; az Egyesült Álla-

mokban Marshall és Bevin miniszterek titkos utasításai megfojtják a szabad véleménynyilvánítást; Atlee miniszterelnök inflációval fenyegetőzik, éléződik az osztályharc és a kommunisták elleni bosszorkányüldözés Angliában; borzalmas vasúti szerencsétlenség Amerikában: hibás váltóállítás miatt kisiklott és a folyóba zuhant egy tehervonat, a szerelvény egész személyzete a jeges vízbe fulladt; Japánban kevés a férfi: „Gyönyörű vagyok!” jelíggel hirdetik magukat a szerető férfival ágyba bújni vágyó japán hajadonok; Arnold tábornok drámai hangú felhívással fordult az Egyesült Államok népéhez: *Amerika elvesztene egy új háborút*; félmillió volt amerikai katona tengődik munkanélküli segíelyen, s ha az egyetemen tanuló veteránok végeznek, már egymillióan lesznek; Chicagóban az ötvenöt éves Walter Lesson hidegvérrel lelőtte tizenkilenc éves szerelme nevelőszüleit és azok gyermekeit, s miután a lánynak sikerült a zárt szobából megszöknie, a férfi föbe lőtte magát...

Nem Pesten történt...

Ott ily regényes dolgok nem történnék.

A demokrácia áldását élvező Magyarországon az emberek boldogok. Fejlődünk, gazdagodunk, haladunk. Az Alföld és a Dunántúl nagy részén még a tavasszal bevezetik minden házba az áramot; három bécsi, cirkuszi elefánt kosztra-kvartélyra beköltözött a Budapesti Állatkertbe; elkezdődött a Nagykörút kövezetének átépítése, középre helyezik a villamossíneket; *Tető alá kerül az írók új kollektív szerződése*: tizenkettő-tizenöt százalék lesz az írók honoráriumuma, és könyvük megjelenése után hatvan napon belül köteles a kiadó kifizetni az írónak járó teljes összeget...

Kisiskolás koromban, 1952-ben az utolsó óra után párosával sorba álltunk, a tanító néni a kapuig kísért minket, ott felszólításra hangos szóval búcsúztunk: *Tiéd az ország, magadnak építed! Rákosi pajtással! Előre!*

Bulvárlap-foszlány: Magyar Nap, 1948. február 8. Kiemelt, nagybetűs, keretezett hirdetés: *Tiéd az ország, magadnak építed!* Örömhír az országnak: egy forintért kapható Rákosi Mátyás nemrég elhangzott beszédének szövege. Tévedhetetlen, csalahatatlanság jövőbe látás.

Amire az egész ország felfigyelt:
Most jelent meg!
 R Á K O S I M Á T Y Á S :
**Tiéd az ország –
 magadnak építed!**
*Ez a beszéd az egész ország függetlenségéért
 és felvirágoztatásáért folytatott küzdelmet
 ismerteti és irányt mutat a jövőre*
ÁRA 1 FORINT
*Kapható minden újságbizományosnál
 és az újságárusoknál*

A bulvárlapok szerkesztői, újságírói, munkatársai az eladott példányok árából és a hirdetések bevételéből élnek, s a télutóban utcán fagyoskodó újságárusok sem gondoltak arra 1948. februárban, hogy nemsokára kenyeret, tejet, zsírt is *jegyre* lehet majd vásárolni épülő-szépülő országunkban. A cukrot már 1948-ban is *jegyre* adták, igaz: volt még *szabad* cukor, de a nagy mennyiségű tartalék okán a panaszkodó kereskedők szerint azt alig egy-két forintos felárral tudták csak értékesíteni. Mi, kisdíákok 1952-ben tanítás után nap mint nap kötelezően Rákosi pajtás kommunista lózungját harsogtuk Budán, az akkor még Szent Imre herceg úti általános iskola díszes lépcsőházában, a veretes kapu előtt állva. (Egy osztálytársam egyszer azt mondta: *Hát-ra!* Mi harsányan nevtünk, ő egy másik iskolában tanult tovább.)

1948-ban még nem tudtam olvasni, 1952-ben, tízévesen eszembe nem jutott Rákosi Mátyás *kor-szakos* gondolataival megismerkedni. Évtizedek múltán hulladékból kibogarászott könyvben, Rákosi Mátyás téveszméinek díszkötéses, időt álló papírra nyomott, vaskos gyűjteményében olvasom: *Tiéd az ország, magadnak építed! 1948. január 10. (Válogatott beszédek és cikkek, Bp., 1950)*

Építettük az országot? Magunknak építettük?

Rákosi elvtárs nem ostoba volt, hanem gazember: hazát áruló internacionalista. Pontosan fogalmazott: „Maguk a munkások sincsenek tudatában annak, hogy az államosításnak ez a mértéke megváltoztatja egész gazdasági rendszerünket.” Már a hasonlóképpen internacionalista gazember Kun Bélának is az volt 1919-ben a legnagyobb gondja, hogy a proletariátus nem akart proletárdiktatúrát, és a munkásság nagy része szívből utálta a fehérgalléros, életidegen, aktakucak kommunista hittérítőket.

Soha nem készült, és már soha nem készülhet *hiteles* felmérés arról: 1948 januárjában, Rákosi

„országépítő” szózata elhangzása után hány magyar ember – *munkás, paraszt, haladó értelmiségi* – hitt valóban, kételyek nélkül, őszintén a kis kopasz gazember által hirdetett hazug jelszóban: *Tiéd az ország, magadnak építed!*

A napilapban 1948. februárban keretezett hirdetés mellett keretezett hirdetés: *Tagkönyvcserével erősítsük Pártunkat és a demokráciát.* Kovács István kommunista pártfunkcionárius beszédét Kádár János hozzászólásával ajánlja megvételre az újság. (Ára 1 forint) Lehet, hogy ez az a Kovács István, Rákosi Mátyás elkötelezett híve, aki 1962 tavaszán a Belügyminisztérium (részes) párttitkára volt, és akit Kádár 1962 nyarán páros lábbal rúgott ki – azóta lassan föld alá süllyedő – pártjukból?

Múlt idő: múltidő.

A Magyar Nap felelős szerkesztője 1948-ban Bodó Béla, aki valamikor a harmincas években a Pesti Hírlap fürge tollú, izgalmas riportokat író újságírója volt. Öt év kényszerű hallgatás után 1945-ben újságíróként újjászületve a kommunista Szabad Nép munkatársa, majd 1948-tól a Magyar Nap főszerkesztője lett, egészen a lap megszűntéig, 1949. december 1-jéig. Lehet, hogy a főszerkesztő elvtárs rá kirótt pártfeladatként vállalta – nem tudni: ímmel-ámmal vagy önként és dalolva – a mindennap délben megjelenő baloldali bulvárlap, a Magyar Nap főszerkesztését? Költői kérdés.

Milyen a világ, a hétköznapi élet 1948. február 8-án *odaát*, Nyugaton? *Atképet kap, ha nylonban fényképezik* – Londonban meztelenül látta viszont egy férfi az esküvőn készült fotókon menyasszonyát; *Káposzta nőtt a szemében* – titokzatos orvosi csoda Angliában; *Pénzt vagy férjet* – fizet vagy nem fizet az ártatlan áldozat New Yorkban?; *Próféta alsónadrágban* – a magas textilárak miatt egy szál gatyában, fején cilinderrel tüntetett egy elkeseredett férfi Hamburgban.

És miképpen virágozik *ideát* az új, szocialista élet Keleten? Villamos teafőző-szamorárral látják el a Szovjetunióban a lakosságot; *Mozielődés nappali fényben*: Novocki szovjet mérnök világraszóló találmánya; *Világháború a molyok ellen*: „Ez a szovjet készítmény olcsóságával és tartós hatásával is kitűnik. A por oldatába mártott ruhaneműk egyszer s mindenkorra mentesek maradnak a molyok pusztításától.”

A bulvárlap 1948-ban hazánkban hazug hírforrás, burzsoá mocsok, reakciós szennylap – természetesen csak akkor, ha nem kommunisták írják, szerkesztik, terjesztik.

Budapesten a Magyar Napot 1948-ban kommunisták írták, szerkesztették, terjesztették.